

Høringsnotat

Forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende i kommunene på Jæren og sørlige del av Ryfylke

Forslag til ny felles forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg for kommunene i Jærregionen og sørlige deler av Ryfylke (felles avløpsforskrift). Kommunene forslaget gjelder for er Kvitsøy, Randaberg, Stavanger, Sola, Hjelmeland, Strand, Sandnes, Klepp, Gjesdal, Time og Hå.

Bakgrunn

Kommunene i Jærregionen har siden 2010 hatt felles forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg. I 2020 var det kommunesammenslåing for Stavanger, Finnøy, Rennesøy, med grensejustering mot Hjelmeland, og Sandnes og Forsand, med grensejustering mot Strand. Kommunesammenslåingen medfører behov for å vedta nye lokale forskrifter, eller å videreføre og utvide virkeområdet for eksisterende forskrifter, fra 2021.

Den eksisterende felles avløpsforskriften for Jærregionen har fungert godt, men i løpet av de 10 årene som har gått har flere kommuner kommet med innspill om noen revisjoner. Behovene for endringer gjelder krav til løsninger, formulering av rensekrav og justering av rensekrav i noen områder.

Kommunene Sandnes og Stavanger må i forbindelse med kommunesammenslåing gjøre nye vedtak for å fortsatt ha en lokal avløpsforskrift. Siden flere av Jærkommunene ønsket å endre deler av innholdet i forskriften, ble det besluttet å lage forslag til en ny forskrift og ikke kun videreføre eksisterende forskrift i nye virkeområder for Stavanger og Sandnes.

Flere av kommunene i Ryfylke er berørt av kommunesammenslåing med Stavanger og Sandnes. Det ble derfor besluttet å invitere alle kommunene i Ryfylke med i samarbeidet om en felles avløpsforskrift sammen med kommunene på Jæren. Kommunene som er med i forskriftssamarbeidet er Kvitsøy, Randaberg, Stavanger, Sola, Hjelmeland, Strand, Sandnes, Klepp, Gjesdal, Time og Hå.

Regelverk

Kommunene er forurensningsmyndighet for mindre avløpsanlegg gjennom Forskrift om begrensning av forurensning (forurensingsforskriften) fra 01.07.2004, sist endra 01.01.2007.

Forurensningsforskriften stiller generelle krav til utslipp avhengig av type og sårbarhet av vannforekomst. En lokal forskrift kan endre rense- og utslippskrav avhengig av lokale forhold. Som regel vil det dreie det seg om en skjerping av kravene i noen områder lokalt, knyttet til lokale brukerinteresser, ikke å lempe på de nasjonale kravene.

Behandling av forslag til ny forskrift

Sandnes kommune er sekretariat for arbeidet med felles avløpsforskrift i de aktuelle kommunene på Jæren og i Ryfylke.

1. gangs behandling

Det har vært politisk behandling av i alle kommunene med enstemmige vedtak om å legge forskriftsforslaget ut på høring.

Sola kommune vedtok å legge forskriftsforslaget ut på høring med følgende tillegg som skulle følge høringen:

Det er ønskelig at en i høringen ser spesielt på disse forholdene: - Det er ønskelig at det settes strenge rensekrav for bekkene ved navn Hestabekken, Regebekken, Sandebekken. - Vi synes det er langt på overtid at bekkene på Solastranden får lov til å renne over stranden og ut i havet. Bekkene har tidligere blitt omtalt til tider som svært misfarget og til tider kan inneholde tarmbakterier. - I tillegg til å legge de to bekkene i rør, ønsker vi å sikre høyest mulig rensing av vannet som slippes ut i havet.

Kommentar til Sola kommunes vedtak:

Forslag til felles avløpsforskrift foreslår de strengeste rensekravene til bekkene Hestabekken, Regebekken og Sandebekken. Her foreslår forskriften høygradig rensing av organisk stoff og fosfor samt etterpolering for rensing av bakterier. Forskriftsforslaget ivaretar dermed innspillet fra Sola om strenge rensekrav.

Innspillet om eventuell lukking av bekker er ikke mulig å ta med videre i arbeidet med lokal avløpsforskrift, da det går ut over det aktuelle myndighetsområdet til kommunen knyttet til forurensningslovgivningen og anledningen til å lage felles forskrifter med hjemmel i forurensningsforskriften. Det er andre regelverk og myndigheter som bestemmer om bekker skal være åpne eller lukkes. Sola kommune må ta eventuelle ønsker om lukking av bekker opp som en egen sak internt i Sola kommune og med de gjeldende statlige myndighetene.

Endelig behandling

Etter høringen vil hver enkelt kommunene legge fram forslag til felles lokal avløpsforskrift for endelig behandling i sine kommunestyrer. Innkomne uttalelser vil bli referert til og kommentert i saksframstillingen til kommunestyrene.

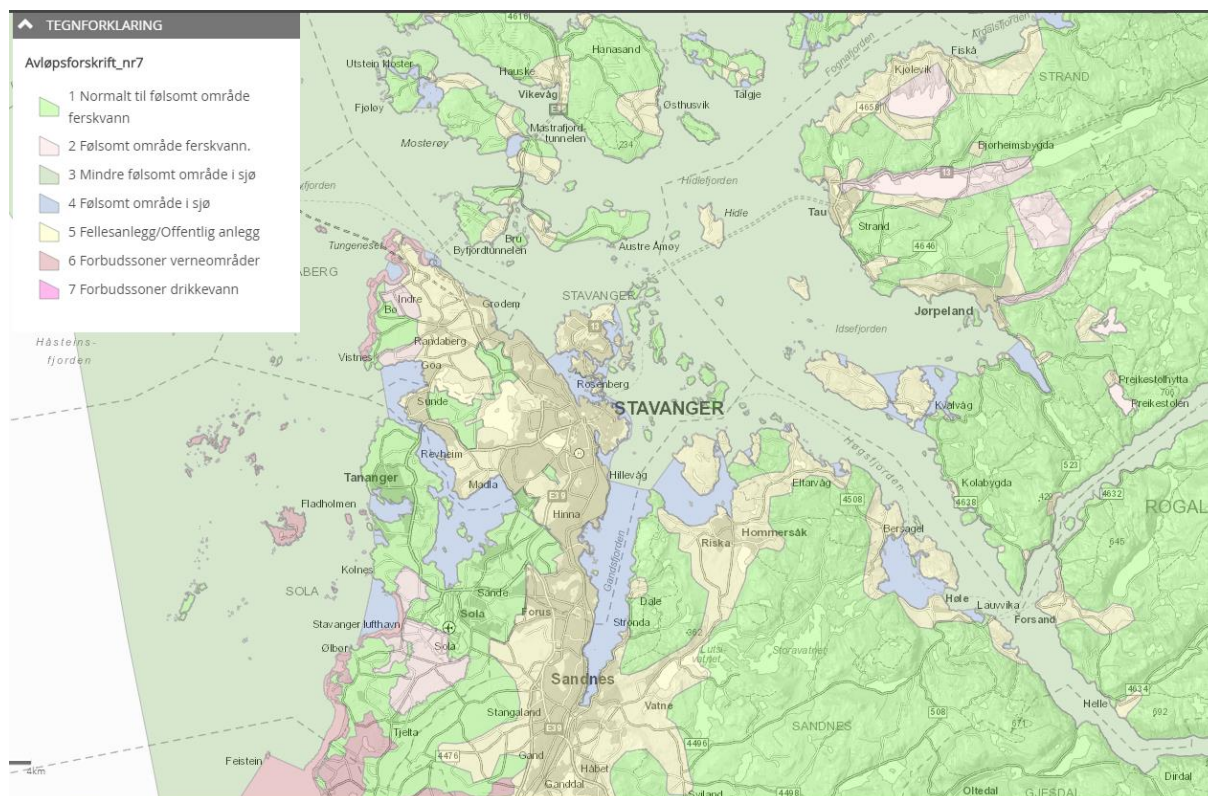
Beskrivelse av forslag til ny forskrift

Kartløsning

Kartene som hører til avløpsforskriften er digitale og kan åpnes via en link.

Kartlink: <https://arcg.is/yOWem> eller en Web app:

<https://sandnesonline.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=a8ac32f49e44403ba71b6b6e8daa51c0>

Det er laget ett stort kart med felles visuelt uttrykk for alle kommunene. Kartet er interaktivt og det kommer opp mer informasjon om rensekrav og krav til løsninger slik de er beskrevet i forskriften når man klikker på et område. Den som bruker kartet kan ta utskrift eller lagre en pdf av det utsnittet som er aktuelt, for eksempel for en kommune eller deler av en kommune. Kommentarer om lesbarhet vil også bli vurdert og eventuelt tatt til følge før endelig vedtak av forskriften.

Soner på kart som viser rensekrav

De fire første sonene på kart til forskriften viser rensekrav for forskjellige områder. Det er to soner for rensekrav til ferskvann og to til sjø. En sone til ferskvann med vanlige rensekrav tilsvarende sentral forskrift og en sone med litt strengere rensekrav for å ta hensyn til lokale forhold og brukerinteresser. For sjø så er det også en sone med vanlige rensekrav til sjø tilsvarende kravene i sentral forskrift i tillegg til soner med strengere rensekrav lokalt. For områder i sjø med strengere rensekrav vil det være fjordområder og bukter med dårligere vannutskifting eller at det er mindre god miljøtilstand i området. Soneinndelingen er satt ut fra kunnskap om miljøtilstand, lokalkunnskap og forvaltningspraksis i kommunene.

Soner på kart som viser krav til løsning

I tillegg til rensekrav viser forslag til ny lokal avløpsforskrift også områder hvor utslippstillatelser ikke vil bli gitt eller hvor det er krav til særskilte løsninger, så langt det er mulig ut fra kommunenes kartregistreringer.

Sone for offentlig avløp/felles privat avløpsanlegg

I mange av kommunene er offentlig avløp blitt bygget ut de siste 10 årene. Områdene som viser hvor det er offentlig avløp og det ikke blir gitt utslippstillatelser er dermed endret i mange av kommunene. Områdene for offentlig avløp vil også endres etter at den nye forskriften er vedtatt etter hvert som avløpsanlegg bygges ut. Det vil derfor være slik i alle

kommunene at det kan bli stilt krav om tilknytning i områder som per i dag ikke er definert på kart som område for offentlig avløp eller med krav om felles privat avløpsanlegg.

Kommunene Sola, Klepp, Gjesdal, Time og Hå har kun definert områder på kart med forskjellige rensekrav og ikke vist soner for eksisterende offentlig avløp eller felles privat avløpsanlegg, selv om offentlig avløp er tilgjengelig i store deler av kommunene. Praksisen vil da være at dersom offentlig avløp er tilgjengelig vil det ikke bli gitt utslippstillatelse, selv om område for offentlig avløp ikke er definert på kartet.

Verneområder og sikringssoner for drikkevann

Disse områdene er nye siden forrige forskrift. For landskapsvernområdet på Jæren er det i vernebestemmelsene spesielle krav til avløpsløsninger og er derfor fått egen sone på kartet. Tidligere var de bare vist til Dersom kommunene har soner med restriksjoner for utslipp eller løsninger knyttet til drikkevann er også de vist på kart i dette forskriftsforslaget.

Endringer fra eksisterende avløpsforskrift for Jærregionen

Rensekrav

Sentral forurensningsforskrift og eksisterende lokal avløpsforskrift for Jærregionen formulerer rensekravene som prosent rensing av fosfor og organisk stoff innenfor forskjellige type områder. Forslag til ny forskrift foreslår å formulere rensekravene som utslippskrav i form av konsentrasjon/innhold av de forskjellige stoffene som tilsvarer de prosentvise rensekravene. Årsaken til at man foreslår å endre formulering av rensekrav fra prosent til innhold, er å lettere kunne måle om utslippet tilfredsstiller rensekravet. Rensekrav til de forskjellige typer områder vil være tilsvarende som før, men er formulert på en annen måte.

Fellesanlegg/offentlig anlegg

Områder hvor det ikke blir gitt utslippstillatelser for mindre avløpsanlegg er justert. Det gjelder områder hvor offentlig avløp er blitt tilgjengelig eller hvor forvaltningspraksis tilsier krav om større eller mindre fellesanlegg.

Utbygging av offentlig avløp er en kontinuerlig prosess og identifisering av alle områder hvor det er behov for fellesanlegg kan ofte kreve en mer detaljert utredning. Det er derfor presisert i forskriften at det også i områder som ikke er definert med fellesanlegg/offentlig i forskriften, kan bli gitt avslag på utslippstillatelse for enkelthus eller -hytter i utslippsbehandlingen.

Krav til løsninger for hytter

Tidligere forskrift stilte særlig krav til løsninger for hytter i Sandnes kommune. Forslag til ny forskrift har like krav til hytteløsninger for alle kommuner. Forslaget innebærer flere mulige løsninger for hytter i Sandnes kommune, dersom det er tilkomst via kjørbar vei hele året.

Forskriftsforslaget presiserer også mulige løsninger for hytter uten kjørbar vei i alle kommuner i forskriftens virkeområde.

Tett tank løsninger

Forslaget åpner opp for mer bruk av tett tank for toalettavløp, spesielt med tanke på å gi mulighet til vannklosettløsninger for hytter i områder med avrenning til ferskvann/grunnvann. Spesielt gjelder dette i Sandnes kommune hvor det har vært særlige regler for toalettløsninger for hytter.

Det er fremdeles restriktiv holdning til tett tank for alt avløpsvann for hytter, unntatt i verneområdene på Jæren hvor det hele tiden har vært den aktuelle løsningen på grunn av vernebestemmelser.

For boliger er det ikke endring fra tidligere. Fremdeles er det slik at det ikke skal gis tillatelse til tett tank for alt avløpsvann. Og tett tank løsning for toalettavløp kun dersom andre løsninger for behandling av alt avløpsvann ikke er mulig.

Minirensesanlegg

Forslaget åpner opp for bruk av minirensesanlegg for hytter, dersom det er akseptabelt knyttet til forholdene i vannforekomst og lokale brukerinteresser. Betingelsen er at minirensanlegget er testet og godkjent for variert belastning.

Det er foreslått å stille krav om slamavskiller etter minirensesanlegg før utslipp til etterbehandling eller infiltrasjon i stedlige masser.

Det er også tatt med forslag til endring av innhold i serviceavtalen for minirensesanlegg, slik at leverandør må ta prøve av rensset avløpsvann for å dokumentere rensgrad minimum en gang per år.

Ikraftttredelse og forholdet til eldre utslipp

Det er foreslått at den nye forskriften tar i bruk muligheten til å sette en dato for når eldre utslipp blir gjort ugyldige. Forslaget innebærer at eldre utslipp etablert før 2007 som det ikke måtte innhentes tillatelse til blir gjort ugyldige etter 01.01.2027. For å ha et godkjent utslipp må de det gjelder søke om ny utslippstillatelse innen denne datoen.

Endringer for Ryfylkekommunene

Ingen av kommunene i Ryfylke har gjeldende lokale forskrifter. Eventuelle tidligere lokale forskrifter ble opphevet ved ny sentral forurensningsforskrift i 2007, og ingen av Ryfylkekommunene har gjort nye vedtak om lokale bestemmelser etter dette.

Krav til løsninger og rensing fra tidligere forskrifter har imidlertid delvis blitt videreført i forvaltningspraksis i enkelte av kommunene, i tillegg til at det er etablert ny praksis i løpet av de siste 15 årene. Det gjelder både områder med krav til fellesanlegg/offentlig anlegg, strengere renskrav til noen sjøområder og ferskvann, krav til spesielle renseløsninger og hytteløsninger.

Forslag til ny lokal forskrift ivaretar og viderefører for det meste etablert forvaltningspraksis i Ryfylkekommunene. Nytt for Ryfylkekommunene vil være at eksisterende forvaltningspraksis blir hjemlet i ny lokal forskrift.

Ellers vil forhold som også er nye for Jærkommunene i forslag til forskrift, også være nytt for Ryfylkekommunene. Dette gjelder spesielt forholdet til eldre utslipp, krav til løsninger for hytter og tett tank anlegg, krav til minirensesanlegg, formulering av renskravene og presisering av dokumentasjonskrav i sentral forskrift.

Kommentarer til forskriften

Enkelte av bestemmelsene i forskriften er kommentert i «Kommentar til forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg for kommunene i Jærregionen og sørlige deler av Ryfylke». Disse kommentarene er ment å fungere som en tolkningsveiledning ved håndheving av forskriften.

Betydning av lokal forskrift og nytt regelverk for mindre avløpsanlegg

Mange av kommunene i området har felles vannforekomster. Det er også et felles marked på Jæren og i Ryfylke for prosjektering og bygging av nye avløpsanlegg. Det vil være en stor fordel at alle kommunene i Jærregionen og de fleste kommunene i den sørlige delen av Ryfylke har de samme krav til rensing før utslipp til felles vannforekomster, samt like krav til godkjenning og dokumentasjon av ulike anleggstyper. Dette vil forhindre ulik praksis i kommunene, og både innbyggerne og deres rørleggere/entreprenører vil få samme krav og forvaltningspraksis uavhengig av hvilken kommune i regionen de bor i.

Selv om forurensningsforskriften stiller krav til utslipp fra mindre avløpsanlegg, vil en felles lokal forskrift klargjøre bestemmelsene som gjelder i kommunene, samt presisere krav til dokumentasjon og oppfølging i ettertid. Forslag til lokal forskrift definerer rensekravene i de enkelte områdene slik at innbyggerne på forhånd er kjent med hvilke krav som gjelder.

Forslagene til endringer fra eksisterende forskrift og forvaltning, er i hovedsak presiseringer som gjør eksisterende praksis tydeligere og enklere å forvalte. Den største endringen vil være muligheten for flere løsninger for hytter, spesielt i Sandnes kommune, en litt mindre restriktiv holdning til tett tank anlegg for svartvann for hytter, rensekrav formulert som konsentrasjon i utslipp i stedet for prosent reduksjon, samt forholdet til eldre utslipp.

Åpning for tett tank anlegg krever mer oppfølging fra myndighetens side og dette endringsforslaget må ses i sammenheng med at kommunene framover vil utføre mer systematisk tilsyn og kontroll.

Endringen i krav til løsninger for hytter vil gjøre forvaltningen lik for alle kommuner, og lokale utfordringer knyttet til utslipp må løses av den enkelte kommune i utslippsbehandlingen. Forslaget må også ses i sammenheng med foreslått endring av tett tank anlegg, samt krav til minirensanlegg.

Det foreslås at forskriften er tydelige på at de eldste avløpsanleggene ikke lenger skal være godkjent etter en gitt frist. Det gjelder de anleggene som ble etablert før forurensningslovverket stilte krav om utslippssøknad, i praksis anlegg etablert før 1972. Det vil bidra til en økt sanering og utskiftningstakt av de eldste anleggene, uten at kommunen må gjøre vedtak knyttet til hvert enkelt anlegg for å gjøre utslippene ugyldige. Det kan også være andre anlegg som har utslippstillatelse gitt mellom 1972 og 2007 som heller ikke har tilfredsstillende rensing etter dagens krav, men disse vil fortsatt være gyldige fram til kommunen i enkeltvedtak bestemmer noe annet.

For å sikre en forsvarlig saksbehandling er det i lokal forskrift også foreslått krav til dokumentasjon som skal følge søknaden. Dette gjelder blant annet krav til nabovarsel, vurdering av forholdet til andre brukerinteresser, jordprøver og renseresultat, beskrivelse og plassering av anlegg og anleggskomponenter. Før ikrafttredelse av ny forskrift vil det også bli utarbeidet felles søknadsskjema og veiledning.